

46

Komosa ryżowa

Zboże (nasiona jadalne) łac.
"Chenopodium quinoa"

**Część
jadalna**

Nasiona

Liście

Komosa jest bogata w błonnik,
minerały, przeciwutleniacze i
wszystkie 9 niezbędnych
aminokwasów. To super żywność dla
Twojego ciała.

**Inne
użycie**

Liście mogą być
spożywane jak szpinak

109

Kiwi

Owoce jadalne

Łac.: "Actinidia deliciosa"

**Część
jadalna**

Owoce

Kiwi jest bogate w witaminę C i
błonnik pokarmowy.
Utrzymuje Twoje serce w zdrowiu

**Inne
użycie**

Korzenie i łodygi mogą
być stosowane jako środki
uspokajające i pomaga
oczyścić drogi moczowe

95

Brzoskwinia

Owoc jadalny

Łac.: "Prunus persica"

**Część
jadalna**

Owoce

Brzoskwinie są bogate w
przeciwutleniacze, zawierają
mnóstwo witaminy A i innych
minerałów. Pomagają w
trawieniu i chronią skórę

**Inne
użycie**

Soki, dżemy,
suszone owoce

53

Ostrężony

Owoc jadalny

Łac.: "Rubus fruticosus"

**Część
jadalna**

Owoce

Młode liście i
młode pędy

Jeżyny są ładowane z witamin i
minerałów, są bogate w silne
przeciwutleniacze, aby utrzymać
komórki bardzo zdrowe

**Inne
użycie**

Korzeń i liście mogą być
stosowane leczniczo w
leczeniu biegunki, bólu
gardła i ran

95

Brzoskwinia

Drzewa wieloletnie

Sadzić w pełnym słońcu

Przez pierwsze lato podlewać kilka razy w tygodniu

Sadzić jesienią

Brzoskwinie łatwo się poddają, gdy są dojrzałe: mogą dojrzewać również w temperaturze pokojowej

Wymaga gliny do gliny ilastej

Rośnie w większości Europy, ale jest niespotykana w krajach skandynawskich

152

46

Komosa ryżowa

Wieloletnie lub
jednoroczne zielowe
rośliny kwitnące

Sadzić w pełnym słońcu

Utrzymuj glebę wilgotną do momentu wykiełkowania sadzonek

Sadzić wiosną, tuż po ostatnich przymrozkach

Poczekaj, aż rośliny zrzucą liście

Dostosowuje się do większości gleb, ale preferuje dobrze zdrenowane gleby gliniaste

Może być uprawiana w krajach o dłuższym okresie nasłonecznienia

48

118

130

108

53

Ostrężony

Rośliny wieloletnie;
zwykle dwuletnie "pędy" z
wieloletniego korzenia

Sadzić w pełnym słońcu

W przypadku sadzenia w lecie podlewać kilka razy w tygodniu po posadzeniu

Sadzić wiosną, tuż po ostatnich przymrozkach

Gdy jagoda jest pulchna i łatwo poddaje się zrywaniu

Preferuje dobrze zdrenowane gleby piaszczyste lub gliniaste

Może być uprawiana w całej Europie

123

109

Kiwi

Wieloletnie pnącza, które
potrzebują zarówno męskiego,
jak i żeńskiego osobnika, aby
wyhodować nasiona

Sadzić w pełnym słońcu lub w cieniu

Podlewać kilka razy w tygodniu podczas sezonu wegetacyjnego

Sadzić wiosną, tuż po ostatnich przymrozkach

Dojrzała, gdy łatwo się poddaje, ale może również dojrzewać w temperaturze pokojowej

Rośnie na glebach piaszczystych, gliniastych i ciężkich

Może być uprawiana w całej Europie

19

93

153

74

Czerwona porzeczka

Owoc jadalny

Łac.: "Ribes rubrum"

Część jadalna

Owoce

Czerwona porzeczka zawiera dużo witaminy C i K oraz jest bogata w przeciwutleniacze. Doskonała dla skóry i ogólnego stanu zdrowia

Inne użycie

Dżemy, galaretki, jako maski na twarz dla dorosłych

116

Winogrona

Owoc jadalny

Łac.: "Ribes rubrum"

Część jadalna

Owoce

Nasionka i miąższ

Winogrona są dobrym źródłem błonnika, potasu, wielu witamin i innych minerałów. Doskonałe dla Twoich oczu i skóry

Inne użycie

Sok, galaretka/ dżem, przekąska z suszonych owoców

137

Czosnek askaloński

Cebulka warzywna

Łac.: "Allium cepa aggregatum"

Część jadalnaLiście
PędyKwiaty
Pąki

Czosnek jest bogaty w przeciwutleniacze; pomagają zwalczać sezonowe alergie i zarazki; utrzymują zdrowe serce i kości

Inne użycie

Sos czosnkowy

123

Groszek

Rośliny strączkowe

Łac.: "Pisum sativum"

Część jadalnaLiście
Łodygi

Kwiaty

Groch zawiera duże ilości białka, witaminy A, C i K, żelazo, foliany i wiele innych. Pomaga budować mięśnie

Inne użycie

Pędy, które obejmują liście, łodygi, kwiatostany i gałązki są jadalne

137

Czosnek askaloński

Bylina jak większość cebul

Sadzić w pełnym słońcu

Podlewać w okresie suszy

Od połowy listopada do połowy marca

Zbieraj według własnych potrzeb i upodobań

Bogata, lekka, dobrze zdrenowana gleba

Rośnie w całej Europie, nowy w krajach skandynawskich

100

34

19

74

Czerwona porzeczka

Byliny, zasadzić się je raz i można się cieszyć nimi przez całe życie

Sadzić w pełnym słońcu lub półcieniu

Regularne podlewanie tylko pierwszego lata, jeśli jest zbyt gorąco

Sadzić jesienią

Puszyste i soczyste

Prawie wszystkie gleby z dobrym drenażem

Może rosnąć w całej Europie

160

130

123

Groszek

Roślina jednoroczna, więc zachowaj trochę nasion na przyszły rok

Idealne jest pełne nasłonecznienie

Podlewanie jest konieczne po sadzeniu lub w czasie upałów

Sadzić wiosną lub późnym latem. Sprawdź swoją odmianę

Gdy wielkość odpowiada Państwa gustom, ale przed osiągnięciem dojrzałości

Toleruje większość gleb z wyjątkiem ciężkich gleb gliniastych

Może rosnąć w całej Europie

19

48

91

134

157

53

116

Winogrona

Pnącza wieloletnie

Sadzić w pełnym słońcu

Nowo posadzone rośliny wymagają natychmiastowego podlewania

Winorośl z odkrytymi korzeniami, sadzić wczesną wiosną

Puszyste i soczyste

Winogrona preferują kwaśną glebę

Rośnie w większej części Europy, specjalne odmiany dla krajów skandynawskich

15

60

123

158

Rzodkiewka

Warzywo korzeniowe

Łac.: "Raphanus sativus"

Część jadalna

Liście
Szczyty

Nasiona
Bulwy

Rzodkiewka jest bogata w składniki odżywcze, minerały i antyoksydanty, zawiera witaminy E, A, C, B6 i K. Utrzymuje organizm w dobrej kondycji

Inne użycie

Marynaty

130

Czosnek

Bulwa warzywna

Łac.: "Allium sativum"

Część jadalna

Liście

Kwiaty

Bulwy

Czosnek jest bogaty w witaminy C i B6 oraz mangan, chroni organizm przed infekcjami bakteryjnymi i przeziębieniem, jest dobry dla serca

Inne użycie

Czosnek łagodzi swędzenie skóry, jest lekarstwem na stopę atlety, naturalnym środkiem przeciwgrzybicznym i odstraszającym komary

151

Por

Cebulka warzywna

Łac.: "Allium porrum"

Część jadalna

Liście

Bulwy

Por jest dobrym źródłem witamin A, C i K oraz minerałów takich jak żelazo i mangan. Utrzymuje Twoje oczy i kości w doskonałej kondycji

Inne użycie

Sosy/zalewy

144

Brukselka

Warzywo

Łac.: "Brassica oleracea var. gemmifera"

Część jadalna

Łodyga

Pączek/
zarodek

Brukselka jest niskokaloryczna, ale bogata w wiele składników odżywczych, zwłaszcza w błonnik, witaminę K i C. Dobra na zimną pogodę

Inne użycie

151

Por

Bylina, choć często mylona z dwuletnią

Sadzić w pełnym słońcu

Nie potrzebuje dużo wody

Podczas chłodnej pogody wczesną wiosną i jesienią

Gdy jej biała łodyga lub trzon ma co najmniej 7 cm długości

Preferuje glebę kwaśną, ale toleruje lekko zasadową

Uprawiana w całej Europie

2

19

49

137

158

Rzodkiewka

Coroczne lub dwuletnie

Sadzić w pełnym słońcu; niektóre ok. w półcieniu

Nie potrzebuje zbyt dużo wody

Wiosna lub jesień

Gdy korzenie mają około 3 cm średnicy na powierzchni gleby

Żyzne, utrzymujące wilgoć gleby

Rośnie w całej Europie

100

134

41

144

Brukselka

Rośliny dwuletnie

Sadzić w pełnym słońcu

Regularne podlewanie, chyba że dobrze się ściółkuje

Wczesną wiosną lub od połowy do końca lata

Gdy kielki będą miały około 3 cm średnicy

Gleba lekka, dobrze zdrenowana

Może być uprawiana w większości regionów Europy

100

91

41

19

133

130

Czosnek

Wieloletni

Sadzić w pełnym słońcu

Regularne podlewanie, chyba że dobrze się ściółkuje

Zazwyczaj czosnek sadi się jesienią

Zanim wszystkie liście zbrązowieją

Gleba lekka, dobrze zdrenowana

Może być uprawiana w całej Europie

128

118

89

60

Bazylija

Ziolo

Łac.: "Ocimum basilicum"

**Część
jadalna**

Liście

Pąki kwiatów

Bazylija jest doskonałym źródłem witaminy K, manganu, żelaza, witaminy A, witaminy C, wapnia, magnezu oraz kwasów tłuszczowych omega-3

**Inne
użycie**

Ekstrahowany w celu uzyskania olejku eterycznego używanego do leczenia skaleczeń, ran i infekcji skórnych

81

Bylica draganek

Ziolo

Łac.: "Artemisia dracunculus"

**Część
jadalna**

Liście

Świeże ziele bylicy zawiera wysoką wartość antyoksydacyjną z wiele korzystnych składników odżywczych, ale mało kalorii i węglowodanów. Świetna dla Twojego ogólnego zdrowia

**Inne
użycie**

Wyekstrahowany do produkcji olejku eterycznego używanego do oddechu, brzucha, mięśni, stawów, gardła i dla relaksu

102

Rukiew wodna

Ziolo

Łac.: "Nasturtium officinale"

**Część
jadalna**

Liście

Rukiew wodna jest bogata w witaminy A, B6, C, E, K, a także w foliany, wapń, żelazo, potas i jod. Dobra dla Twoich oczu i skóry

**Inne
użycie**

Olej z rukwi wodnej

67

Soczewica

Rośliny strączkowe

Łac.: "Lens culinaris"

**Część
jadalna**

Nasiona/ziarna

Soczewica jest bogata w witaminy z grupy B, żelazo, magnez, potas i cynk. Jedno z najlepszych źródeł białka i błonnika pochodzenia roślinnego

**Inne
użycie**

81

Bylica draganek

Wieloletnie zioło

Sadzić w pełnym słońcu

Podlewać tylko po przesadzeniu sadzonek

Wysiewać pod osłonami przed ostatnim spodziewanym przymrozkiem wiosną

Kiedy jest już wystarczająco dużo liści

Toleruje wszystkie rodzaje gleb

Może być uprawiana w całej Europie

157

60

Bazylia

Zioło jednoroczne

Sadzić w pełnym słońcu

Raz w tygodniu podlewać obficie. W pomieszczeniach zamkniętych podlewać codziennie

Sadzonki przesadzać wczesną wiosną

Gdy jest już wystarczająco dużo dużych liści

Gleba lekka, bogata, dobrze zdrenowana

Może być uprawiana w całej Europie

157

161

67

Soczewica

Rośliny strączkowe jednoroczne

Sadzić w pełnym słońcu

Utrzymywać równomierną wilgotność, podlewać, gdy strąki zaczyną wysychać

Wysiewać pod osłonami na 2-3 tygodnie przed ostatnim spodziewanym przymrozkiem wiosną

110 dni po zasianiu

Preferuje luźną, bogatą, dobrze zdrenowaną glebę

Może być uprawiana w wielu częściach Europy

26

134

102

Rukiew wodna

Wieloletnie zioło

Sadzić w cieniu lub pełnym słońcu

Utrzymywać w stanie wilgotnym przez regularne podlewanie lub dobrze ściółkować

Wysiewać pod osłonami przed ostatnim spodziewanym przymrozkiem wiosną

Jak tylko siewki osiągną wiek trzech tygodni

Mokra / wilgotna gleba

Może być uprawiana w większości regionów Europy

60

32

Ciecierzycza

Rośliny strączkowe

Łac.: "Cicer arietinum"

Część jadalna

Nasiona

Świeże, zielone strąki

Ciecierzycza jest bogata w białko, błonnik, foliany i minerały, takie jak żelazo i fosfor. Pomaga w trawieniu

Inne użycie

Ciecierzycza w proszku jako mąka

88

Siemię lniane

Nasiona

Łacina: "Linum usitatissimum"

Część jadalna

Nasiona

Nasiona lnu są bogate w kwas tłuszczowy omega-3 ALA, lignany i błonnik. Buduje mięśnie i utrzymuje mocne kości

Inne użycie

Jako olej lniany jest stosowany jako suplement diety oraz jako składnik do ochrony drewna. Włókna lniane są używane do produkcji papieru i lnu

11

Krowa

Krowa to samica bydła, samiec nazywa się byk

Część jadalna

Mięso

Mleko

Białko wołowe i mleko krowie mogą wspomagać utrzymanie i wzrost mięśni. Jedz mniej / więcej w zależności od wyboru diety / potrzeb

Inne użycie

Skóra bydlęca jest używana do produkcji dywanów i mebli. Mleko jest przerabiane na ser

4

Kaczka**Część jadalna**

Mięso

Jajka

Wątroba

Mięso kaczki jest dobrym źródłem selenu i cynku oraz zawiera duże ilości żelaza

Inne użycie

Kaczki pomagają w ogrodzie, żerując na ślimakach, insektach i innych szkodnikach

88

Siemię Iniane

Roślina jednoroczna

Sadzić w pełnym słońcu

Utrzymywać glebę wilgotną w okresie wegetacji

Wczesna wiosna, późne lato/wczesna jesień w klimacie umiarkowanym

Gdy około 90% główek zacznie się zabarwiać na kolor brązowy lub złoty

Sadzić na glebach przeciętnych do piaszczystych, dobrze zdrenowanych

Może być uprawiana w niektórych częściach Europy

26

19

32

Ciecierzycza

Dziko rosnąca ciecierzycza jest w większości wieloletnia, ale niektóre jej odmiany są jednoroczne

Sadzić w pełnym słońcu

W chłodnych miejscach podlewać raz w tygodniu, w suchych utrzymywać glebę w stanie wilgotnym

Wysiewać pod osłonami na 2-3 tygodnie przed ostatnim spodziewanym przymrozkiem wiosną

100 dni od zasiania

Preferuje luźną, bogatą, dobrze zdrenowaną glebę

Może być uprawiana w wielu częściach Europy

19

91

100

4

KaczkaRodzina: Anatidae
Królestwo: Animalia
Klasa: Aves

Kaczki domowe zjadają szkodniki ogrodowe, obierki warzyw, trawę, chwasty, liście, glony

W przypadku drapieżników potrzebny jest kojec dla kaczek

Jeśli nie został ubity: 5 - 10 lat

Kaczki rosną w każdym klimacie

Oprócz kontrolowania owadów i chwastów, wiosłujące stopy kaczek natleniają wodę, a ich kupy użyźniają glebę

41

2

3

11

KrowaBydło
Gatunek: B. taurus
Królestwo: Animalia
Rodzina: Bovidae

Ekologiczne krowy chowane na wolnym wybiegu jedzą dużo trawy i zdrowych ziaren

Ekologiczne krowy pasą się na zielonych polach przez większą część roku. W CAFO krowy przebywają w kłatkach przez całe swoje życie

Jeśli nie poddane ubojowi: 18-22 lata

Udomowione krowy pojawiły się w Europie w epoce neolitu

Wypas krow na bardzo dużych obszarach trawiastych, takich jak w niektórych opuszczonych krajach afrykańskich, może zmniejszyć CO2 i przywrócić funkcję gleby i żyzność. Rolnictwo CAFO jest katastrofą dla środowiska i zdrowia publicznego

15

107

140

18

Suszone owoce i warzywa

5 19 48 49 71
91 120 130

Owoce i warzywa suszone lub odwodnione tracą część swoich wartości odżywczych, takich jak wit. C i betakaroten, ale zachowują większość minerałów

Inne użycie

Warzywa mogą być używane jako przyprawa. Można przekąsić suszone owoce

25

Napar/infusja

2 16 53 81 103
107 108 109 118 128
134 135 154

Woda infuzyjna jest wspaniała dla nawodnienia i obrony immunologicznej. Świeże owoce, zioła i aromatyczne korzenie asymilują swoje składniki odżywcze w wodzie. Suszone dostarczają pozostałych witamin i minerałów

Inne użycie

Owoce użyte w wodzie infuzyjnej mogą być karmione kurczakami i kaczkami. Wszystkie inne mogą być kompostowane

39

Chleb żytni

147

Chleb żytni ma niską zawartość glutenu, jest bogaty w błonnik i witaminę B oraz jest pełen energii

Inne użycie

Resztkami chleba żytniego można karmić kury i kaczki

4 33

25

Napar/infuzja

Infuzja to napój. Od tysięcy lat napary ziołowe są spożywane w celach leczniczych

Napar z wody można pić według własnych upodobań. Napar z suszonych liści ziół lub korzeni należy dostosować do swoich potrzeb żywieniowych

Woda z naparem: pokrój, obierz jeśli to konieczne i namocz wybrane owoce lub zioła w wodzie pitnej. Pozostaw do zaparzenia na co najmniej 3 godziny. Infuzja może być również przeprowadzona w oleju lub alkoholu, utrzymując składniki w zawieszeniu w rozpuszczalniku przez dłuższy czas

Optymalizacja wykorzystania świeżych produktów spożywczych

Gorący napar

18

Suszone owoce i warzywa

Suszone owoce na przekąskę i suszone warzywa do przyprawiania. Suszenie jest jedną z najstarszych metod konserwacji żywności, już w czasach prehistorycznych suszono nasiona na słońcu

Suszone owoce można przechowywać przez 12 miesięcy, a warzywa przez 6 do 12 miesięcy. Spożywać tyle, ile potrzeba

Owoce i warzywa można suszyć na słońcu, w piekarniku lub w dehydratorze, stosując odpowiednią kombinację ciepłych temperatur, niskiej wilgotności i przepływu powietrza

Zapewnienie dostaw żywności w sezonie zimowym. Zapobieganie marnotrawstwu żywności

Wszystkie

39

Chleb żytni

Jako kanapka lub do głównego posiłku, chleb żytni dobrze komponuje się z serem i wędzonym łososiem. Uważa się, że zboże to pochodzi z Azji

Nie szkodzi jeść codziennie, ale zawsze lepiej dbać o różnorodną dietę. Okres przydatności do spożycia wynosi od 5 do 7 dni

Ogólnie: Etap 1: Przygotowanie ciasta. Krok 2: Pozostawienie ciasta do wyrośnięcia na 1-2 godz. Krok 3: Krótkie zagniatanie, aby wybić ewentualne pęcherzyki powietrza, następnie ponowne pozostawienie do wyrośnięcia gdzieś na kolejne 1 - 1,5 godz. Krok 4: Pieczenie przez 30 minut, aż będzie gotowe

Żyto, jak każde zboże, często wymaga intensywnego użytkowania gruntów. Rolnicy powinni zdecydować się na zróżnicowane uprawy

1

23

93

155

